

Fen Eğitiminde Drama

Bir Oyun

Bir Teknik

Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK • Serap PAŞA

Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK - Serap PAŞA

FEN EĞİTİMİNDE DRAMA

Bir Oyun

Bir Teknik

Bir Değerlendirme

ISBN 978-625-6829-96-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ağustos 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

YAZARLAR HAKKINDA

Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK

1976 yılında Bursa'da doğdu. 1999 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Biyoloji ve Biyoloji Eğitimi bölümlerinden mezun oldu. 2002 yılında Yüksek Lisansını, 2007 yılında Doktorasını Ortadoğu Teknik Üniversitesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi bölümünde tamamladı. 2004 yılında 5 ay süre ile Amerika Birleşik Devletleri Texas Tech Üniversitesinde çalışmalara katıldı. 2000 yılından bu yana Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Eğitimi AnaBilim Dalında çalışmaktadır. 2009 yılından itibaren öğretim üyesi olarak (Yrd. Doç ve sonrasında Doç. Dr.) olarak çalışmaktadır.

Lisans ve Yüksek Lisans düzeyinde Biyoloji, Biyolojide Özel Konular, Fen Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları, Toplum Hizmet Uygulamaları, Öğretmenlik Uygulaması, Özel Öğretim Yöntemleri, Ölçme ve Değerlendirme, Nitel Araştırma Yöntemleri, Yoga ve Bireysel Farkındalık ve Fen Eğitiminde Drama gibi dersler yürütmektedir. Fen öğretim, Fen Eğitiminde Drama alanlarında ulusal ve uluslararası makale ve bildirimleri bulunmaktadır. Ayrıca Üniversitede farklı idari görevler olarak aktif olarak çalışmıştır. Yurt içi ve yurt dışında Fen Eğitiminde yaratıcı drama alanında atölyeler yürütmektedir.

2021 yılından beri Çağdaş Drama Derneği Genel Başkanıdır. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyon ve Yüksek Öğretim Kurumunda Komisyon görevleri bulunmaktadır.

ORCID No: 0000-0002-0360-4446

Serap PAŞA

22.02.1990 tarihinde Hatay ilinin Antakya ilçesinde doğdu. İlköğrenimi ve ortaokulu Antakya Cengiz Topel İlkokulunda tamamladı. 2004 yılında Antakya Hacı Ali Nurlu Yabancı Dil Ağırlıklı okulda lise hayatına başladı. Sonrasında Karadeniz Teknik Üniversitesinde Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünü bitirdi. Üniversite okurken drama ile yakından ilgilenmeye başladı. 2012-2013 eğitim öğretim yılında açık öğretimde “İlköğretimde Drama, Kaynaştırma Öğrencileriyle Drama, Okulöncesinde Drama” derslerini aldı. Drama eğitiminde1’den 4’e kadar olan aşamaları Antakya’da aldı. 5. aşama ve raportörlüğü Ankara’da bitirdi. 2018’de MEB’te Fen Bilimleri Öğretmeni olarak çalışmaya başladı. “Fen eğitiminde drama” çalışmalarını kendi okulunda ve atölyelerde uygulamaya devam etmektedir. Çağdaş drama derneğinin her türlü proje çalışmalarında gönüllü olarak görev almaktadır.

ORCID No: 0009-000-3986-5472

ÖN SÖZ

Günümüz dünyası hızla değişmektedir ve dolayısıyla bu sistemin parçası olan eğitim sisteminde de köklü değişimler hızla sürmektedir. Yaratıcı drama uygulamaları farklı disiplinlerde de kullanılmaya ve bu alanda geliştirilen yeni programlar ve yaklaşımlar günümüz eğitim sistemlerine göre yeniden şekillenmektedir.

Yaratıcı Drama tüm dünyada kullanılan etkili bir öğretim yöntemidir. Ülkemizde de kullanımı yaygınlaşmış olan yaratıcı drama yöntemi uygulama örnekleri ve teorik açıdan da zenginleşmeye devam etmektedir ve birçok disiplin ve alanda daha detaylı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Fen Eğitiminde Drama yönteminin kullanımına yönelik ülkemizde kaynakların sayısı da giderek artmakta ve farklı eğitimcilerin konuya farklı yaklaşımları da alanın gelişimine katkı sağlayarak dramanın etkisini daha net şekilde ortaya çıkarmaktadır.

İçerik açısından oldukça gelişmiş bir öğretim programına ve program geliştirme sürecine sahip olan “Fen Eğitiminde Drama” alanında ders planı yapılandırma aşaması önemli bir yere sahiptir. Yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı **ders planlarının aşamalara göre etkili olarak yapılandırılması**, yöntemin doğru şekilde uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kitap, bu bağlamda destek sağlayacak etkinlik önerileri sunarak Fen Eğitiminde Drama yöntemi kullanılarak hazırlanan ders planı yapılandırma aşamasına katkılar sunmayı hedeflemiştir. Kitabın üç temel hedefi; farklı **oyunların** fen eğitimine uyarlanmasına örnekler sunmak, **drama tekniklerinin** kullanımının fen eğitimine uyarlanması ve günümüz **alternatif değerlendirme yaklaşımlarının** yaratıcı drama ile bütünleşmiş olarak sunulmasıdır.

Bu kitabın hedef kitleleri özellikle ortaokulda görev yapmakta olan fen bilgisi öğretmenleri, fen bilgisi öğretmen adayları ve sınıf öğretmenleridir. Kitaptan yaratıcı dramayı disiplin boyutu ile kullanmak isteyen tüm eğitimciler bir örnek niteliğinde faydalanabilir. Yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmak isteyen tüm öğretmenler için kaynak kitap niteliğindedir. Okuyuculara kolaylık olması açısından kitabın sonunda kitap boyunca sunulan tüm etkinlikler özetlenmiştir. Fen eğitimi öğretim programı 5.6.7.ve 8.sınıf kazanımlarına göre etkinlikler gruplandırılarak tabloleştirilmiştir.

Bu kitabın ortaya çıkması yaratıcı drama alanında uzmanlaşmış bir Fen Bilgisi öğretmenin yıllar süren deneyimlerine ve “Fen Eğitiminde Drama” alanında deneyimli bir akademisyenin birikimlerine dayanmaktadır. Bu kitabın ortaya çıkmasında ve kitapta yer alan etkinliklerin yazım aşamasında, ve özellikle tekniklerin fen eğitimine uyarlanması aşamasında temel alınan teknikler Yaratıcı Drama alanının ülkemizdeki öncülerinden **Prof. Dr. Ömer Adıgüzel**'in Eğitimde Yaratıcı

Drama (2022) kitabında yer alan tekniklere aittir. Ülkemizde drama alanının günümüzde çok sık duyulmaya ve derslerde kullanılmaya başlamasını sağlayan değerli hocalarımız **Prof. Dr. İnci San, Tamer Levent** ve **Prof. Dr. Ömer Adıgüzel'e** emek ve katkılarından ötürü çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca Prof. Dr. Ömer Adıgüzel hocamızın verdiği düzeltme ve önerilerle kitabın niteliği daha da artmıştır, kendisine ne kadar teşekkür etsek azdır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....v

1. BÖLÜM YARATICI DRAMA'YA GİRİŞ

Giriş.....1
Yaratıcı Drama2
Fen Eğitiminde Drama3
Neden Oyun, Teknik ve Değerlendirme Etkinlikleri?.....4

2. BÖLÜM FEN EĞİTİMİNDE DRAMA-1 OYUN, 1 TEKNİK, 1 DEĞERLENDİRME FEN EĞİTİMİNDE DRAMA UYGULAMA ÖRNEKLERİ

5. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Etkinlikler.....9
6. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Etkinlikler42
7. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Etkinlikler.....90
8. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Etkinlikler..... 112

Kaynakça..... 139

Kitap Etkinlik Özeti..... 141

1. BÖLÜM

YARATICI DRAMA'YA GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Fen eğitimi kitaplarında bilgi genellikle doğrudan sunulmakta ve bu kitapları kullanan öğretmenler de bilgiyi mutlak doğru olarak kabul ederek, sınıf ortamında sadece bilimsel bilgiyi doğrudan aktarma eğilimi göstermektedirler. Sürecin bu şekilde ilerlediği bir derste de bilimsel ilkelerin ve kavramların içsel yaşantılar yoluyla edinilerek kalıcı öğrenmelerin sağlanmasının göz ardı edilmesi kaçınılmazdır (Anderson, 1987). Bu durum öğrencilerin fen derslerine karşı olumsuz bir bakış açısı geliştirmelerinin temel nedenlerinden biri olarak görülmektedir. Bu açıdan bilimin oyun ve canlandırmalar yoluyla, öğrencilerin fen programında yer alan konuların genel olarak canlılar ve çevre ile ilgili olduğunun farkındalığına ve bilincine eriştirilmesi oldukça önemlidir. Özellikle fen derslerinin yeni başladığı ortaokul öğrencilerine derslerin yaratıcı drama yöntemi ile aktararak **fen derslerine karşı olumlu bir bakış açısı geliştirmelerinin** mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca öğrencilerde; Fen konularının kendimizi ve etrafımızı tanıma ve **bilinçli bir yaşam** sürerek karmaşık gibi görünen dünyayı daha basit olarak ele almaları ve çevrelerine uyum sağlamaları kazandırılmaya çalışılmaktadır. Böyle bir yöntemle, fen bilimlerinin gelişmesi için gereken bilimsel merak, istek ve kuşku öğrencilerde oluşturulabilir (McComas, 1996). Fen konularındaki içerik aktarılmadan önce bilimsel ilgi ve merakın yaratıcı drama yöntemi kullanılarak yaşantı odaklı çalışmalarla yapılmasının önemli olduğu söylenebilir. Ülkemizde bu alanda yapılan ve konunun önemini ve öğretim süreçlerindeki etkililiğini ortaya koyan birçok bilimsel çalışma bulunmaktadır (Özdemir ve Üstündağ, 2007).